

שדות חיטה משתרעים מאופק אל אופק סביב מקום מגוריי במערב יהודה. כמו בימי קדם תבואה נזרעת, קמה מוריקה מצהיבה, ובעת קציר נאלמת לאלומות, עומר וגדיש וחוזר חלילה, על פי מקצב שקבע הטבע. כי כאז כן עתה, החשוב בגידולי האדם מתקיים מגשמים בלבד.

חג השבועות מתקרב, הוא חג הקציר. "בין כל שלוש הרגלים של ישראל, כתב אליעזר בן-יהודה, "חג השבועות הוא היותר ארצי ישראלי יהודי. הוא חג הטבע וחג הרוח יחד." והנה דווקא בחג זה נגול בבתי-הכנסת סיפור על ימי בצורת, ועל בת לעם שהתורה אסרה עליו לבוא בקהל ישראל. שני פרדוקסים, והם אינם היחידים, בסיפור על אסון גדול ממנו צמחו מרפא נפש וישועה. שבע פעמים נשמע קולה של רות המואבייה בארבעת פרקי סיפור קצר ויפהפה זה, ומכולם עולה חכמה אינטואיטיבית יקרת-ערך של השבת תקווה גם במקום בו נדמה כי אפסה.

יהי בימי שפט השפטים, מספר הסופר בן ימי הבית השני, יהי כעב בצרך. ילך איש מבית לָחֵם; יהודה לגור בשְדֵי מוֹאָב הוא וְאִשְׁתּוֹ וְשְׁנֵי בָנָיו. וְשֵׁם הָאִישׁ אֱלִימֶלֶךְ וְשֵׁם אִשְׁתּוֹ נְעֻמִי וְשֵׁם שְׁנֵי בָנָיו מְחִלּוֹן וְכִלְיוֹן, אֶפְרָתִים מִבֵּית-לָחֵם; יהודה. הבנים נשאו נשים מואביות. הסופר, המתכתב באופן גלוי עם רבים מספרי התנ"ך, מודע היטב לאיסור החמור על נישואים אלה ולרצינות שלהם: לא יבא ממִזְרַב בְּקֶהֱל יְהוָה. גם דור עֲשִׂירִי לא יבא לו בְּקֶהֱל יְהוָה. לא יבא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בְּקֶהֱל יְהוָה. גם דור עֲשִׂירִי לא יבא לָחֵם בְּקֶהֱל יְהוָה; עַד עוֹלָם (דברים כ"ג-4). עמון ומואב הם צאצאי לוט שנולדו ממשכב עריות עם שתי בנותיו. עמים ממזרים, ועל כן אסורים בנישואים.

אבל לא על אלימלך נסוב הסיפור כי הוא מת כמה שנים אחרי הגירתו, אף לא על בניו. יָמָתוֹ גַּם שְׁנֵיהֶם מְחִלּוֹן וְכִלְיוֹן וְתִשְׁאָר הָאִשָּׁה מִשְׁנֵי יְלָדֶיהָ וּמֵאִשָּׁה. על תלאות הרעב במולדת, ההגירה והאלמנות נפל עליה שכול שני בניה, שברור כי היו ילדיה היחידים ושטרם הספיקו ללדת. הסיפור מתחיל אם כן בחיים שנהרסו ללא תקווה. שלא כבסיפורו של איוב, אין הרבה תיאורי רגש בסיפורה של נעמי. מופיעים בו אסונותיה ורק מעט דיבורים היוצאים מפיה. עכשיו סובלות שלוש הנשים גם מעוני באין גברים מפרנסים. וְתַקֵּם הִיא וְכִלְיָה וְתִשְׁבַּע מִשְׁדֵי מוֹאָב כִּי שָׁמְעָה בְשָׂדֵה מוֹאָב כִּי פָקַד יְהוָה אֶת עַמּוֹ לְתֵת לָחֵם לָחֵם.

הכלות נלוות אליה אבל היא משדלת אותן לשוב: לָכֵּהָ שְׂבָגָה אִשָּׁה לְבֵית אִמָּה (האם היו גם יתומות מאב?). יַעֲשֵׂה יְהוָה עִמָּכֶם חֶסֶד כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם עִם-הַמֵּתִים וְעַמְדִי. יִתֵּן יְהוָה לָכֵם וּמִצָּאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִשָּׁה. אתן עוד צעירות. יש לכן עוד תקווה למצוא בית ואיש, אז הישארו כאן לטובתכן. וְתִשְׁקֶן לָחֵן וְתִשְׁאָנָה קוֹלֶן וְתִבְכֶינָה. היא הייתה כנראה חמות טובה, כי קשה להן להיפרד ממנה. וְתִלְמְדֶנָּה-לָהּ: כִּי אֶתְךָ נִשְׁבַּח לְעַמְךָ. הלא היא כבר לא תקים משפחה, והן מציעות לה מפלט מהבדידות המצפה לה.

תשובת נעמי היא מונולוג דיכאוני טיפוסי לא רק מבחינת האפקט השולט בו אלא גם מבחינת ראיית המציאות: היא רואה את המצב נכונה: שְׂבָגָה בְּנִתִי, לָמָּה תִלְכְּנָה עִמִּי? הַעוֹד לִי בָנִים בְּמִעִי וְהִיוּ לָכֵם לְאֻנְשִׁים? שְׂבָגָה בְּנִתִי, לָכֵן, כִּי זָקַנְתִּי מֵהִיּוֹת לְאִישׁ, כִּי אֶמְרֵתִי יֵשׁ לִי תִקְוָה גַּם הִיִּיתִי הַלְיָלָה לְאִישׁ וְגַם יְלָדְתִי בָנִים. הַלֵּהן תִּשְׂבְּרְנָה עַד אֲשֶׁר יִגְדְּלוּ: הַלֵּהן תִּעֲבָנָה לְבִלְתִּי הִיּוֹת לְאִישׁ? אֵל בְּנִתִי, כִּי מֵרִי מֵאֵד מִקָּם, כִּי יִצְאָה בִּיד יְהוָה.

איזה מענה ייתכן מול ייאוש מפוכח כזה? נותר רק להמשיך לבכות. כך עשו גם שלושת רעי איוב שבאו לנחמו: מול האסון הבלתי-נתפס של חברם, התגובה הראשונה הייתה בכי גדול ללא מילים: וַיִּשְׂאוּ אֶת עֵינֵיהֶם מִכְּחוּק וְלֹא הִכִּירוּ, וַיִּשְׂאוּ קוֹלָם וַיִּבְכּוּ. וַיִּקְרְעוּ אִישׁ מֵעֵלוֹ וַיִּזְרְקוּ עָפָר עַל כַּאֲשֵׁיהֶם הַשָּׁמַיְמָה. וַיִּשְׁבּוּ אֶתוֹ לְאָרֶץ שְׁבַעַת יָמִים וְשְׁבַעַת לַיְלוֹת וַאֲיִן-דָּבָר אֲלֵיוֹ דָּבָר, כִּי כֹאז כִּי גָדַל הַפָּאָב מֵאֵד (איוב ב' 13-12). כך עושות גם שתי הכלות: וְתִשְׁאָנָה קוֹלֶן וְתִבְכֶינָה עוֹד.

הצעירה בשתי הכלות, ערפה אשת כליון, אכן נענית לה, נושקת לה ופונה חזרה אל בית הוריה. לאלמנה יש עתה נימוק נוסף לשכנע את אלמנת בנה הבכור: הֲנָה שְׂבָהּ בְּמִתְךָ אֵל עַמָּה וְאֵל אֶלְהֵיהָ. שׁוּבִי אִתִּי בְּמִתְךָ. הכינוי בְּמִתְךָ משקף את אסונה של הצעירה: לו נותר כליון בחיים היה מייבם אותה כאשר שנייה כפי שעשה אונן בן יהודה. אבל אפילו אפשרות זו אינה קיימת עוד. האם לא נכונה אם כן בחירתה של ערפה?

שתי התפרצויות בכי היו קולה הראשון והשני של רות. עכשיו נשמע קולה בשלישית. הפעם במילים, והן החלטיות. היא לא מנסה להתמודד עם ההיגיון הדיכאוני, כי באמת אין טעם. נעמי צודקת. תשובתה אם כן אינה מתחום ההיגיון. היא מציבה, בפשטות, עובדה מוגמרת: אֵל תִּפְגְּעִי בִּי לְעֲזָבְךָ לְשׁוּב מֵאֶסְכִּיךָ. כִּי אֵל אֲשֶׁר תִּלְכִּי אֲלֵךְ וּבְאֲשֶׁר תִּלְיִי אֲלִין, עִמָּךְ עִמִּי וְאֶלְהֵיךְ אֶלְהִי, בְּאֲשֶׁר תִּמּוֹתִי אָמוֹת וְשֵׁם אֶקְבְּרָה. כֹּה יַעֲשֶׂה יְהוָה לִּי וְכֹה יוֹסִיף כִּי פִמְנֹת יִפְרִיד בֵּינִי וּבֵינְךָ. המוות, הנוכח בכל מילה של החמות כסוף לחיי הבדידות המצפים לה, משמש בפי הכלה אמצעי רטורי, אירציונלי בעליל, נגד ההיגיון הייאוש. אין תקווה? אולי, אבל באין-תקווה הזה, כמו בבכי, אהיה אתך מעתה ביום ובלילה, עד המוות. רות עושה את מה שנהג ללמד מורי האהוב פרופ' ישראל אור-ברך ז"ל: דבר ראשון לרדת אל תהומות החוויה של האדם נטול התקווה. להיות אתו שם כמה זמן שיידרש, ורק אז לנסות לחפש אותו תקווה.

על מה דיברו השתיים מעתה ואילך אין לדעת. הסתם שררו שתיקות ארוכות גם בדרך הארוכה מערבה. קול הנכאים שב ונשמע גם בהגיען ליהודה. ויהי קבוצה בית לחם ונתהם כל העיר עליהן ונתאמרה: הזאת נעמי? ונתאמר אליהן: אל תקראנה לי נעמי, קרא לי מכא כי המר שדי לי מאד. אני מלאה הלכתי וריקם השיבני יהנה. למה תקראנה לי נעמי ויהנה ענה בי ושדי הרע לי?

שוב, הכל נכון. אי אפשר להתווכח עם הדברים האלה. והפעם רות שותקת. כי חוסר התקווה שלה אינו פחות גרוע: היא פליטה זרה בעם שהצטווה על ידי התורה לתעב אותה. והגרוע מכל - היא אישה לא נשואה. מוזר כי בפירושים השונים למגילת רות אין התייחסות לצד אפל מאוד שרק נרמז לאורך המגילה. המונח בן-ימינו "הטרדה מינית" היא תיאור מעודן למה שציפה באותם ימים למהגרת בודדה המלקטת נדבות. לכאורה, מתייחד העברי ביחסו החומל אל האלמנה, היתום והגר:

כל אלמנה ויתום לא תענון. אם ענה תענה אתו, כי אם צעק יצעק אלי - שמע אשמע צעקתו. וסכה אפי וסכתי אתכם בסכב, וקיו נשיכם אלמנות וכניכם ותמים (שמות כ"ב - 21). (23).

יהנה שמר את גרים יתום ואלמנה ועודך ודרך השעים ועות (תהלים קמ"ו 9).

לא תטה משפט גר יתום ולא תחבל בגד אלמנה. וזכרת כי עבד היית במצרים ויפדך יהנה אלהיך משם. על פן אנכי מצונן לעשות את-הדבר הזה. כי תקצר קצירך בשדך ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו. לגר ליתום ולא אלמנה יהנה למען ובכבך יהנה אלהיך בכל מעשה ידיך. כי תחבב זיתך לא תפאר אחריו. לגר ליתום ולא אלמנה יהנה. כי תבצר פרמך לא תעולל אחריו. לגר ליתום ולא אלמנה יהנה. וזכרת, כי עבד היית בארץ מצרים. על פן אנכי מצונן לעשות את הדבר הזה (דברים כ"ד 17-22).

אבל בואו לא ניתמם. זה עולם של גברים ולצעקת גרה אלמנה אין בו ערך. ניבולי פה, צביטות והצקות יהיו מעתה מנת חלקה מדי צאתה לרחוב, וללא ספק גם אונס מדי פעם. אפילו דין התורה הידוע לשמצה, המטיל על האנס "עונש" בצורת חיוב לשאת לאשה את קורבנו, אינו חל על גויה, כל שכן מואבייה. לא במקרה מתוארים הנישואין בפי נעמי, בפתח המגילה ובסיומה, כ"מנוחה" ו"מנוח".

הן מוצאות בית בבית-לחם ובו נשמע בפעם הרביעית קולה של הצעירה. הפעם זה קול החיים: היא רעבה, ומן הסתם גם חמותה השבורה, אלא שזו אינה מדברת. הצעירה נענית אפוא לקריאת הגוף בשם שתיהן: ונתאמר רות המואבייה אל נעמי: אלכה נא השדה ואלקטה בשבילים אחר אשר אמצא חן בעיניו.

אוי ל"מציאת חן" זו! אבל הבקשה מולידה סוף-סוף מענה ענייני מפי החמות המדוכאת: לכי בתי.

ולנעמי מודע לאישה, איש גבור חיל ממשפחת אלימלך ושמו בעז. האם הספיקה רות לשמוע בבית-לחם על הקרוב הנכבד הגר כאן בעיר, או אולי דיברו עליו במשפחה עוד שם במואב, ושמה רק יד הגורל בדבר? היא יוצאת אל השדה השייך לו והנה בצרהיים בא בעליו נשוא-הפנים. ונתאמר לקוצרים: יהנה עמכם. ונתאמר לו: ובכבך יהנה. איזה איש היה בועז? קשיש בעל משפחה שהיא קיוותה להיות לו פילגש כדי להניצל מחיי העוני? או שמא עדיין רווק, ואפילו מושך? ברור שהיא מושכת את עיניו. ונתאמר בעז לנערו הנצב על הקוצרים: למי הנעכה הזאת? ונען הנער הנצב על הקוצרים ונתאמר: נעכה מואבייה היא השכה עם נעמי משדי מואב, ונתאמר אלקטה נא ואספתי בעמרים אכרי הקוצרים, ונתבוא ונתעמוד מאז הבקר ועד עתה זה שבתה הבית מעט. לשמע הדברים פונה אליה בעל השדה בהתרגשות: הלוא שמעת בתי, אל תלכי ללקט בשדה אחר וגם לא תעבורי מזה וכה תדבקין עם נעמי.

נופלת אפיים, היא מדברת עתה בפעם החמישית: מדוע מצאתי חן בעיניך להפירני ואנכי נכרה? שמעתי עלייך, הוא משיב. הגד לי כל אשר עשית את סמותך אכרי מות אישך ומעזבי אביר ואמר וארץ מולדתך ומלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשום. ישלם יהנה פעלך ותהי משכרתך שלמה מעם יהנה אלהי ישכאל אשר באת לחסות תחת כנפיו!

היא יודעת להקסים, לכבוש לב. אמצא חן בעיניך אדני כי נחמתי וכי דברת על לב שפסתיך, ואנכי לא אהיה כאחת שפתיך. מהיכן באה ההתמסרות הזאת? האם מהבטן הריקה או מהארוס השב לבלבל באביב?

הלוא צייתי את-הנערים לבלתי נגעך, אמר לה, כי ידע היטב עד כמה היו נשים כמותה הפקר באותם ימים. כך גם האזהרה הישירה לפועלים: גם בין העמרים תלקט ולא תכלימוה וגם של תשלולו מן הצבתיים ועזבתם ואלקטה ולא תגערו בה. הכלמות - מילה עדינה - היו נעשות לשגרת-יומה אילולא פרש עליה הגואל את חסותו.

בערב בשובה הביתה נשמע קול חדש מפי נעמי: איפה לקטת היום ואנה עשית? יהי מכריך ברוך! היא מספרת לה על בועז וחמותה מתמלאת אושר: ברוך הוא ליהנה אשר לא עזב חסדו את הפיים ואת המתיים!... קרוב לנו האישי! מגאלנו הוא! יש תקווה מאותו שדי שהמר לה, לפחות לקיץ הקרוב. ונתאמר נעמי אל רות כלתה: טוב בתי כי תצאי עם נערוי ואל יפגעו בך בשדה אחר. גם נעמי מודעת היטב לסיכון אליו נחשפה כלתה.

ואז אחרי שמתמלא המזווה הדל מדברת נעמי, והפעם קולה הוא קול אם: בתי, הלא אבקש לך מנוח אשר ייטב לך? ועמה הלא בעז מדעפנו, אשר היית את נערוי, הנה הוא זכה את גן השערים הלילה. וכחצת וסכת ושמת שמלתיך עליך ונכתת הגרן, אל-תנדעי לאיש, עד כלתו לאכל ולשתות. יהי בשכבו וידעת את המקום אשר ישכב שם, וזאת וגלית מרגלתי ושכבת. והוא יגיד לך את אשר תעשין.

האם רק קול אימא נעמי הוא הדובר עתה או שגם קולה של אם השבת, לאה הזנוחה אשר הוגנבה למיטת יעקב במצוות אביה ומאז הייתה צריכה להתחרות באחותה על אהבתו? ויבא יעקב מן השדה בערב וימצא לאה לקחתו ונתאמר אלי תבוא כי שכר שכרתיך בדודאי בני וישכב עמה בלילה הוא.

וכך, אם בחרה רות להיות עם נעמי בעריריות ובייאוש, עכשיו נעמי אתה בחיזור, בפיתוי ובתקווה. ויהי בנצי הלילה ויחכד האיש וילפת, והנה אשה שכבת מרגלתי. ונתאמר: מי את? קולה השישי של המואבייה הוא בלחש, קול האינטימיות והתשוקה: אנכי רות אמתך. ופרשת כנפך על אמתך כי גאל אתה. הוא היה מבוגר ממנה ומרגיש מוחמא מהחיזור הזה, כפי שמעיד קול הסומק הקל בלחישתו: ברוכה את ליהנה בתי! היטבת חסדך האמרו מן הראשון לבלתי לקח אכרי בהחורים אם ידל ואם עשיר. ועמה בתי אל תיראי. כל אשר תאמרי אעשה לך!

ואז בסוף הפרק השלישי, ובטרם עלה השחר על אותו לילה, נשמע קול רות בפעם השביעית והאחרונה. ונתבוא אל סמותה. ונתאמר: מי את, בתי? ונתגד לה את כל אשר עשה לה

הַאִישׁ. וְתֹאמַר: שֵׁשׁ הַשְּׁעָרִים הָאֵלֶּה נָתַן לִי כִּי אָמַר אֱלֹהִים: אֵל תְּבוֹאֵי כִּיקָם אֶל סְמוֹתֶיךָ. וְתֹאמַר: שְׁבִי בְּתִי עַד אֲשֶׁר תִּדְעִין אֵיךְ יִפְלֵךְ דְּבָרְךָ, כִּי לֹא יִשְׁקֹט הָאִישׁ כִּי אִם כָּלֵה הַדְּבָר הַיּוֹם. תָּם תִּפְקִידֵן שֶׁל הַנְּשִׁים בְּסִיפּוֹר זֶה. בְּבוֹקֶר, בְּפֶרֶק הַרְבִּיעִי וְהָאֲחֵרִין, יִמְתִּין בּוֹעֵז בְּשַׁעַר הָעִיר בֵּית-לַחֵם לְגֹואֵל הַחוֹקִי, וְלֹנֹכַח עֶשְׂרֵה זָקֵנִים יִקְנֶה מִמֶּנּוּ אֶת הַירוּשָׁה עִם הַנֶּכֶס הָאֲנוּשִׁי יִקְר-הָעֶרֶךְ. כֵּן, לֹא יִיפִינוּ אֶת הַסִּיפּוֹר הַזֶּה, סִיפּוֹרוֹ שֶׁל עוֹלָם שֶׁרָק נְשִׁים בּוֹדְדוֹת זָכוּ לְהַשְׁתַּתֵּף בְּעִיצוּבוֹ.

עֵתָה מִבְּחִינִים אֲנַחְנוּ כִּי מֵעַגֵל עֵינֵךְ נִסְגַר כְּאֵן, הַמִּשְׁתַּרַע עַל פְּנֵי הַתְּנִיִךְ כּוֹלוֹ. שְׁנֵי בַעֲלִים שָׁמְתוּ וְאִישָׁה הַמִּתְגַּנֶּבֶת אֶל מִיטַת גִּבְר... הֵן כֵּךְ עָשׂוּ בְּנוֹת לוֹט, אֲמוֹתֵיהֶן שֶׁל עֵמּוֹן וּמוֹאֵב, אַחֲרֵי מוֹת בַּעֲלֵיהֶן, עִם הָאֵב שֶׁהָיָה מוֹכֵן לְהַפְקִירֵן לְאוֹנֵס; כֵּךְ עָשְׂתָה לָאֵה בְּמִצְוֹת אֲבִיהָ הַרְמָאִי כִּשְׁהִלְכָה לְשֹׁכֵב בְּמִיטַת יַעֲקֹב בְּמִקּוֹם רַחֵל; וְכֵךְ עָשְׂתָה תָמָר כִּלְתֵי יִשְׂרָאֵל כְּשִׁפִּיתָתָה אֶת חֲמִיָּה תַּחַת שְׁנֵי בַעֲלֵיהָ הַמֵּתִים כִּי כָּאֵתָה כִּי גִבֵּל שְׁלֵה וְהוּא לֹא נִתְּנָה לוֹ לְאִשָּׁה. הַתְּכַתּוּבוֹת שֶׁל הַמַּחְבֵּר עִם סִיפּוֹרִים אֵלֶּה הֵינָן שְׁקוּפָה: וַיֵּאֱכַל בַּעַז וַיִּשְׁתֶּן וַיִּיטֵב לְבוֹ וַיֵּבֵא לְשָׁכֵב בְּקִצָּה הַעֲרָמָה מִזְכִּיר בְּאוֹפֵן מֵעוֹדֵן אֶת לוֹט שֶׁהוֹשִׁקָה בִּידֵי בְּנוֹתָיו. מֵעֵשָׂה רוֹת וַתִּשְׁכַּב מִקְּדוֹתָהּ עַד הַבֶּקֶר וַתִּמָּקֵם בְּטָרְסָם יִפִּיר אִישׁ אֶת-רַעְיוֹנוֹ וַיֹּאמֶר אֵל יִדְעָה כִּי-בָצָה הָאִשָּׁה הַגֵּרָוּן, מִקְבִּיל לְמִסּוּפֵר עַל הָאִישָׁה מִמֶּנָּה בָּאוּ אֲבוֹתֵיהָ: לָכֵה נִשְׁקָה אֶת אֲבִינוֹ וַיִּנְשָׁקָה עִמּוֹ וְנִתְּנָהּ מֵאֲבִינוֹ זָרַע... וַתֵּבֵא הַבְּכִיָּה וַתִּשְׁכַּב אֶת אֲבִיהָ וְלֹא יָדָע בְּשִׁכְבָּהּ וּבְקוֹמָהּ (בְּרֵאשִׁית י"ט 32-34). גַּם דְּבָרֵי הַגּוֹאֵל הַחוֹקִי שִׁיִּסְרַב בְּיוֹם שֶׁלְּמַחֲרַת לִיבֵם אֶת רוֹת - לֹא אוֹכַל לְגַאֵל לִי פֶן אֲשָׁחִית אֶת-נַפְשִׁי - הֵם הַדְּבָרִים לְמַעֲשֵׂה אוֹנָן בֶּן יִשְׂרָאֵל: וַיִּדְעָ אוֹנָן כִּי לֹא לוֹ יִהְיֶה הַזָּרַע וְהָיָה אִם בָּא אֵל אֲשֶׁת אֲחִיו וְנִשְׁחַת אֲרָצָה לְבִלְתִּי נִתֵּן זָרַע לְאֲחִיו (בְּרֵאשִׁית ל"ח 9). אֲבָל - וְבָזֶה יִיחוּדָה שֶׁל מִגִּילַת רוֹת - מֵהַ שְׁבִסִּיפּוֹרִים הַקּוֹדְמִים הֵינָן יִצְרִי וּבּוֹטָה, לְאֲמוֹר גִּילּוֹי עֵרוּוָה (וְגַם יִתְדַרְדֵּר, בְּסִיפּוֹרוֹ שֶׁל דוֹד הַמֶּלֶךְ, לְפִשְׁעֵי גִלּוֹי שֶׁל הַרִיגַת הַ"בֶּן" בִּידֵי הַ"אֲבִי" הַחוֹמֵד אֶת אֲשֶׁתוֹ), הַתְּעַדָן כְּאֵן לְמַחְוֵה הַרומֵנְטִית שֶׁל גִּילּוֹי הַמַּרְגְּלוֹת: רוֹת רָק חֲשָׁפָה אֶת שׁוּלֵי הַשְּׂמִיכָה שְׂכִיסְתָה אֶת רַגְלֵי הָאִישׁ הַיֶּשֶׁן וְשִׁכְבָה לִידוֹן, מוֹתִירָה בִּידֵיוֹ אֶת הַחֲלָטָה. בְּעוֹלָם הָעֵתִיק, שֶׁהָיָה תַּחַת שֶׁלְטוֹנָם הַמַּדְכָּא שֶׁל גְּבָרִים, תַּחְבּוּלַת נְשִׁים, בְּרַגְעִים הַמְכַרְעִים בְּיוֹתֵר, הֵינָן שֶׁהִצִּילָה מִשְׁפָּחוֹת מִכִּלְיוֹן.

וְאֵכֵן זֶה בְּרַכַּת הַזָּקֵנִים בְּיוֹם הַמַּחֲרַת לַחֲתָן הַטְרִי: יִתֵּן יְהוָה אֶת הָאִשָּׁה הַבָּצָה אֵל בֵּיתְךָ כְּכֹחַל וְכִלְאָה אֲשֶׁר בְּנֵי שְׂמִיָּהֶם אֶת בֵּית יִשְׂרָאֵל... וְהֵינָן בֵּיתְךָ כְּבֵית פְּרָךְ אֲשֶׁר יִלְדָה תָמָר לַיהוָה. גַּם אִם דִּילְגוּ הַזָּקֵנִים עַל יִיחּוּס הָאִימָהוֹת הַמְּכּוּבָד שֶׁל הַכֹּהֵן, הַמוֹטִיב בְּרוּר: קוֹנְסִפִּירְצִיָּה חֲשָׁאִית, רַב-דּוֹרִית, שֶׁל נְשִׁים חַכְמוֹת בְּלִילָה. לְשׁוֹשֶׁלֶת נְשִׁים זֶה (שְׁבִימִי שְׁלֵמָה תַתּוּסֵף לָהּ נַעֲמָה הָעַמּוֹנִית) מִיִּיחּוּס עִם יִשְׂרָאֵל אֶת בֵּית דוֹד וְהַמִּשִּׁיחַ. אֲבָל בְּנִיגוּד לְאוֹפִי הַמִּיתוּלוֹגִי, הָאֲרַכִּיטִיפִי שֶׁל הַשׁוֹשֶׁלֶת, כְּאֵן נִשְׁזַר בָּהּ לֹא מִיתוּס אֲלֵא רוֹמָאן, וְהַקְהִילָה הַקְּדוּמָה שֶׁל בֵּית-לַחֵם מִתִּיחַדַּת בּוֹ בִּיחִסָּה הַחוּמָל וְהַמַּחְבָּק כִּלְפֵי הָאִישָׁה וְהַגֵּר.

תּוֹדָה לְנַעֲמִי, לְרוֹת וּלְבוֹעֵז, וְתוֹדָה לְעוֹד אִישָׁה אֲמִיצָה: חֲמֵדָה בֶּן-יְהוּדָה. אֲלֵעִזָּר בֶּן-יְהוּדָה, שְׁאוֹתוֹ אֲהַבָּה עוֹד בְּהִיוֹתָהּ יִלְדָה, הֵינָן עַדִּיין צַעִיר יַחֲסִית, מִשׁוּגַע פְּנֵאטִי שֶׁהִטִּיל אִימָה עַל בְּנֵי-בֵיתוֹ לְבַל יִפְלִטוּ מִיָּלָה אַחַת בְּשַׁפַּת נּוֹכְרִים, כְּאֲשֶׁר מֵתָה עֲלָיו אֲשֶׁתוֹ דְּבוּרָה, וְאַחֲרֵיהָ מֵתוּ תוֹךְ עֶשְׂרֵה יָמִים שְׁלוּשָׁה מִלְּדִיהֶם: אֲבִיחִיל, עֵטְרָה וְשְׁלוֹמִית. בֶּן-יְהוּדָה עֲצַמּוֹ הֵינָן אֲמוֹר לְהִיוֹת שׁוֹכֵן עִפְרָה מִזֶּה שְׁנַיִם רְבוֹת כִּי חֵלָה בְּשַׁחֲפַת, מַחֲלָה שֶׁנִּחְשְׁבָה מִמֵּאֲרַת בְּאוֹתָם יָמִים. חֲמֵדָה, עַל פִּי בְקִשְׁתָּהּ הַמְּפּוֹרֶשֶׁת שֶׁל אַחֲתָהּ עַל עֶרְשׁ דּוּוֹי, בָּאָה וְנִישְׂאָה לְאַלְעִזָּר, יִלְדָה לוֹ עוֹד יִלְדִים וְסִייעָה לוֹ בְּהַחִיאת הַשֶּׁפֶה הָעֵבְרִית. בְּזַכּוֹתָהּ וְגַם בְּזַכּוֹתָהּ, אִם כֵּן, יִכּוּלִים אֲנוּ לְקַרְוֵא אֶת הַטְּקֵסְט הַנִּפְלָא הַזֶּה לְלֵא קוֹשִׁי גַם כִּיּוֹם. וְכִמָּה יִפָּה שְׁשֵׁנִי מוֹנַחִים חֲשׁוּבִים מְאוֹד בְּעֵבְרִית הַמּוֹדֶרְנִית בָּאוּ מִמִּגִּילַת רוֹת:

תְּהִי מִשְׁפָּרְתְּךָ שְׁלֵמָה מֵעַם יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.

וַיִּתֵּן יְהוָה לָהּ הַכִּיּוֹן.

חַג שֶׁמַּח לְכָל גֵּר אֶפְסֵי תִקְוָה בְּשַׁעֲרֵינוּ, וְלִקְוֵמָץ אֲנָשִׁים בְּיִשְׂרָאֵל הַקְּמִים לְגֹאֹל אוֹתוֹ מִצּוֹרִיו.